

g.) Állami ösztöndíjat fejenként 60 frtot két részletben Osváth Zoltán Bözödről; Deák Ákos Bordosról; Csegezi Gyula Bágyonból; Kovács Miklós Ujszékelyről.

h.) Ö z v. G á l f a l v i I m r é n é szül. Sala Károlina urasszony által az 1877 jan. 16-án diphteritisben elhalt Káli Nagy Sándor I. gymn. oszt. nagy reményü ifju emlékére tett alapítványból a nyári vizsgálatkor kapott 12 frt 50 krt: Osváth Árpád I. gymn. tanuló Bözödről. Ez alapítvány is havonkénti részletekben fog jö-sept. kezdve egy I. gymn. oszt. szegény, de jó tanuló és jó magaviseletü tanulóknak kiadatni.

i.) Az isk. díjak egy vagy több neme fizetése alól felmentett 58 tanulóknak elengedettett 218 frt 60 kr.

Ha mind összeszámítjuk azon javadalmakat, melyeket a fennebbiek szerint az ifjuság a kosztón kívül kapott, azok értéke 6406 frt 75 krra megy o. é., oly öszszegre, melyből kitünik, hogy egy munkás, szorgalmas, jó magaviseletü felosztályu tanuló, kevés szülői segély mellett könnyen folytathatja tanulását.

A jövő tanév mint eddig sept. 1-én kezdődik s az első két napon történnek a beiratások.

Benczédi Gergely,
ig. tanár.

2. Tordai középtanodánkról.

A tordai unitárius középtanodában az 187⁶/₇-ik tanév szeptember 1-én kezdődött. Az intézetnek szabályszerű ünnepélyes megnyitása közbejött akadályok miatt ez évben elmaradt; de ezt pótlólag szeptember 4-kén reggeli könyörgés alkalmával az igazgatótanár az ifjusághoz beszédet tartott, melyben őket kötelességeik hű és pontos teljesítésére intette.

Az intézetnek létszáma ez évben sem apadott, sőt a gymn. osztályokban tetemesen gyarapodott.

Felvétetett öszszesen 188 tanuló. Ezek közül az öt gymn. osztályban tanult 99, a négy elemi osztályban 74 tanuló. Osztály nélküli tanuló volt 12. — Évközben eltávozott az intézetből 8 tanuló; kettőt pedig az igazgatóság csendesesen eltávolított.

Nemzetiség szerint: magyar 163; román 22; német 2; izraelita 1. — Vallás szerint: unitárius 72; ev. ref. 47; róm. kath. 31; gör. kath. 16; gör. keleti 7; lutheranus 4; mózes vallásu 1.

Tanított az intézetben 4 rendes tanár; 1 segédtanár; 3 osztálytanító; 1 írás és rajz- és egy énektanító. Működött tehát ez évben a tanintézetben 10 tanító. A tornászatot az egész ifjuságnak Lukács Gábor írás- és rajztanító tanította; a műéneket pedig legnagyobb elismerésre méltó buzgósággal és meglepő eredménnyel tanította Iszlai Márton osztálytanító — minden díj nélkül.

A közvizsgálatok január és június hónapok végső napjain tartottak meg igen szép számu közönség jelenlétében. A város igen előkelő és befolyásos tagjait volt szerencsénk üdvözölhetni intézetünkben a vizsgák alkalmával; s különösen a tornából és műénekből tartott vizsgákon oly nagy számu közönség vett részt, hogy akármely hangversenynek díszére válhatott volna.

Mindezeket azért említettem meg, mert nyilvános bizonyosságai a közérdekeltségnek, melylyel városunk érdemes közönsége intézetünk iránt viseltetik. Vajha a jó példa kihatna a vidékre is, melynek szellemi emelkedésére ez intézet mindig oly fontos tényező volt!

Az igazgatóság az iskolai könyvtár javára jun. 10-én egy zártkörű táncvizalmat rendezett a nagy berekben, a mely — daczára a kedvezőtlen időjárásnak — 76 frt 86 krt jövedelmezett.

A könyvtár ez évben tetemes gyarapodást nyert az által, hogy az igazgatóság a természettudományi társulat könyvkiadó vállalatának eddigi kiadványait, és a magyar t. akadémia könyvkiadó vállalatának első és második osztályu kiadványait mind meghozatta, s ezekre jövőre is előfizetett.

Tek. Moldován Gergely kir. tanfelügyelő ur 60 drb könyvet ajándékozott a könyvtár részére, melyeknek egy része az ifjusági könyvtárban helyzetetett el.

Ugyancsak a könyvtár részére megrendeltettek a következő lapok és folyóiratok: Prot. egyh. és isk. lap; Család és iskola; Magyar tanügy, az országos középtanodai tanárgylet közlönye.

Az ifjusági könyvtár részére 58 frt értékű különböző nemű ifjusági olvasmány rendeltetett meg. Az ifjusági olvasó egyesület részére pedig a következő lapok jöttek: Magyarország s a nagyvilág; Képes néplap; Hasznos mulattató. Ez egylettel összekötésben levő önképzőkörben az ifjuság szépirodalmi munkálkodásban és versszavalásban gyakorolta magát.

A természettani szertár részére egy Rhumkorf-féle szikraindító egy centim. hoszszu szikrával és két Bunsenféle elem vásároltatott.

Az iskolai régiségtár részére t. Fülöp Elek mihályfalvi birtokos ur, a régészetnek egy fáradhatatlan és sok ismerettel bíró művelője, a következő izen érdekes tárgyakat ajándékozta :

1.) Egy Eocen korszakbeli szarvasnak a szarvát, a koponya-csontnak hozzátört jelentékeny darabjával. 2.) Egy második fúrású kőcsákányt, melynek kiváló érdeket kölcsönöz az, hogy a fúrása félbenhagyatott és a fúrás alján látható köldökből a fúró alakját is biztosan meg lehet határozni. 3.) Egy kővező szilankot (nyílhegy); 4.) egy kőkori ékszert (gyöngynem); 5.) többféle kőkori edénydarabot; 6.); egy kőcsákányt; 7.) egy kővésőt; 8.) két kelyhet (bronzkori tárgyak); 9.) egy bronzkori varróút. E tárgyak magyarázó jegyzetekkel vannak kísérve, melyekben azoknak lelhelyeik és más rájuk vonatkozó nevezetes adatok vannak feljegyezve.

Ezen felül ajándékozó urnak még azon nagy becsü ígérését is birjuk, hogy jövőben szintén érdekes tárgyakkal fogja gazdagítani intézetünk régiségtárát, a mely eddig inkább csak római korbéli tárgyakkal volt birtokában. Vajha az Isten megsziporitná számát az ily lelkes és buzgó honfiaknak, a kik nem tekintve fáradságot és anyagi áldozatokat, s még közelismerésre sem számítva, egyedül csak az ügy iránti szeretetből egyengetik a tudomány ösvényét. — Fogadja e helyen is az intézet nevében forró köszönetünk.

Az áldott emlékü Koncz János aa. alapítványából, mely ez évben lépett életbe iskolánkban, a következő tanulók részesültek havonként 2—2 frt segélyben: 1.) Iszlai Gábor Szt. Gericzéről; 2.) Sipos József Tordáról; 3.) Bencze Sándor Mész Köről; 4.) Gál-falvi János N. Kadácsból; 5.) Pálfi Gyula Várfalváról; 6.) Péter József Arkosról; 7.) László Zsigmond Jánosfalváról; 8.) Pálfi László Sinfalváról; 9.) Költő András S. Kőrispatakról; 10.) Csegezi Pál Várfalváról.

Ezen kívül az igazgatóság még több szegény sorsu tanulónak elengedte az iskolai tartozások fizetését.

A nyári közvizsga alkalmával következő díjak osztattak ki:

1.) Néhai b. e. Fekete Márton aa. alapítványából a szép- és helyesírás jutalmául ez évre eső 1 frtos tallér ösztöndíjt Pálfi Gyula III. gymn. oszt. tanuló nyerte el.

2.) Nagyságos báró Kemény György ur ő mlsga a IV-ik és V-ik gymn. oszt. tanulók magyar nyelvtani dolgozataira, még az isk. év elején két osztr. arany pályadíjt tűzött volt ki. Az egyik aranyat Borbély György V-ik oszt., a másikat Györfi József IV-ik oszt. tanuló nyerte el.

3.) Tek. Osztián, Kristóf ur a IV-ik és V-ik gymn. oszt. tanulók részére négy drb 1 frtos tallért tűzött ki oly meghatározással, hogy azokkal az algebrában és mértanban legtöbb előmenetelt tanusított ifjak jutalmaztassanak. Az igazgatóság e díjakkal Molnos Kálmán és Osztián Gyula IV. oszt., Kövendi Dénes és Csegezi Károly V. oszt. tanulókat jutalmazta meg.

4.) Tek. Osztián Gergely ur egy 1 ftos tallért tűzött ki pályadíjúl azon tanuló ifju részére, a ki a műénekből legnagyobb előhaladást tanusit. Az igazgatóság e díjat Fekete Mihály 3-ik elemi oszt. tanulónak ítélte.

5.) Egy magát megnevezni nem akaró tanügybarát egy 1 frtos tallér pályadíjt tűzött ki a tornászatban tett előhaladásért. Az igazgatóság e díjjal Veres Ferencz II-ik gymn. oszt. tanulót jutalmazta meg.

6.) Tek. Veres Dénes isk. gondnok aa. 500 frt alapítványának kamataiból az igazgatóság a következő tanuló ifjakat részesítette 1—1 ftos jutalomban:

a.) Veres Sándor és Nagy Boldizsár IV. gymn. oszt. tanulókat nagy gonddal összeállított növénygyűjteményeikért.

b.) Székely Mózes V. oszt. tanulót szép ásványgyűjteményeért.

c.) Durug Ferencz III. oszt. gymn. oszt. tanulót a rajzban tett előhaladásáért.

e.) Sipos József II. gymn. oszt. tanulót német nyelvtani dolgozataiért.

f.) Csipkés Benedek I. gymn. oszt. tanulót magyar nyelvtani dolgozataiért.

g.) Pap Samu 3-ik elemi oszt. tanulót kitünő szavallatáért.

h.) Borbély György V. gymn. oszt. és Abt Ernő I. gymn. oszt. tanulókat a tornászatban tett kitünő előhaladásaikért.

A Konecz János-féle alapítványra a pályázatok a jövő isk. évben újra meguyilnak. Egész tisztelettel szölitom fel lelkész atyámfiait, hogy ezt a szegény sorsu szülőkkel, kik gyermekeiket taníttatni ohajtják, tudassák.

A folyamodványok szegénységi bizonyítvánnyal és keresztlevéllel ellátva szept. 1-ig az igazgatósághoz mulhatlanul beküldendők.

A jövő iskolai év szeptember 1-én kezdődik. A beiratáskor tartozik mindenki az egész évi iskolai tartozásokat kifizetni.

Torda, 1877 jul. 4-én

Pálfi Károly,
igazgató.